

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАХВОРЮВАНOSTІ НАСЕЛЕННЯ НА БРОНХІАЛЬНУ АСТМУ

Лебедин А. М., Ковальчук О. М.

*Національний фармацевтичний університет,
м. Харків, Україна
alla_leb7@ukr.net*

Вступ. Бронхіальна астма залишається одним з найпоширеніших хронічних захворювань людини, яке характеризується великою гетерогенністю клінічних форм і варіабельністю перебігу. Проявами гетерогенності бронхіальної астми є різні ступені вираженості бронхіальної обструкції, різна частота загострень. Питома вага бронхіальної астми складає від 0,6 до 2 % від усієї патології органів дихання.

Мета. Провести дослідження захворюваності населення на бронхіальну астму.

Матеріали та методи. Логічний, структурний аналіз, статистичний.

Результати та їх обговорення. Приблизно 25 млн. населення Сполучених Штатів Америки (США) має в анамнезі бронхіальну астму. Це дорівнює приблизно 1 з 13 мешканців, у тому числі 8 % дорослого населення і 7 % дітей. Близько 20 млн. дорослих віком від 18 років страждає на астму. Бронхіальна астма частіше зустрічається у дорослих жінок, ніж у дорослих чоловіків, при цьому в дитячому віці частіше хворіють хлопчики, ніж дівчата. Це провідне хронічне захворювання у дітей. У 2019 році 44,3 % дітей віком від 18 років і молодших, які хворіли на астму, повідомили про один або кілька нападів астми за останній рік. Приблизно 47,2 % дітей віком до 5 років з астмою мали астматичний епізод. За офіційними даними, епізоди астми у дітей зменшилися у період з 2001 по 2016 роки. У 2016 році на астму припало 9,8 мільйонів відвідувань лікаря.

У 2018 році на астму припало 178530 виписок із стаціонарної допомоги та 1,6 млн. відвідувань відділення невідкладної допомоги.

Афроамериканці в п'ять разів частіше, ніж білошкірі американці, відвідують відділення невідкладної допомоги через бронхіальну астму.

У 2019 році від астми померло 3524 людини. Багато з цих смертей можна уникнути за допомогою належного лікування та догляду. Згідно даних 2020 року близько 5,1 млн. дітей віком до 18 років страждало на астму. В середньому щодня десять американців помирають від астми.

Дорослі в 5 разів частіше помирають від астми, ніж діти. Жінки частіше помирають від астми, ніж чоловіки, а хлопчики частіше, ніж дівчата. Темношкірі американці майже в три рази частіше помирають від астми, ніж білошкірі американці.

В період 2008-2013 років щорічні економічні витрати на астму становили понад 81,9 млрд. доларів США, включаючи медичні витрати та втрату роботи та навчальних днів: 3 млрд. доларів США збитків через пропущену роботу та навчальні дні; 29 млрд. доларів США через смертність від астми; 50,3 млрд. доларів США на медичні витрати.

Річна додаткова медична вартість астми на одну особу у 2015 році становила 3266 доларів США.

Серед дітей віком від 5 до 17 років астма є однією з основних причин пропуску шкільних днів. У 2013 році це становило понад 13,8 млн. пропущених навчальних днів. Порівнюючи гендерну належність встановлено, що 9,8 % жінок мають астму порівняно з 6,1 % чоловіків. Жінки частіше помирають від астми, ніж чоловіки. Хлопчики частіше хворіють на астму, ніж дівчата. 8,4 % хлопчиків мають астму порівняно з 5,5 % дівчат.

Було проаналізовано захворюваність хворобами органів дихання в Україні, встановлено, що в 2017 році в абсолютних числах захворюваність становила 5 331 418 чоловік, на 100 тисяч дорослого населення (від 18 до 100 років) цей показник склав 15320,5.

Поширеність хвороб органів дихання в 2017 році в Україні склала 21474,5 на 100 тисяч дорослого населення в віці від 18 до 100 років. Найбільша кількість зареєстрована в Дніпропетровській обл. 30428,7 та м. Київ 36815,5.

Було проведено дослідження захворюваності на бронхіальну астму по різних областях України. Найбільша кількість захворюваності на 100 тисяч населення виявлена в Дніпропетровській 58,5, Харківській 55,0, Рівненській 38,7 областях.

При дослідженні поширеності бронхіальної астми встановлено, що домінуючими регіонами є: м. Київ 731,6 випадків на 100 тисяч населення, Дніпропетровська обл. 681,7, Вінницька обл. 645,3, Рівненська обл. 639,9, Запорізька обл. 621,2 та Харківська обл. 613,3.

Професійна бронхіальна астма (ПБА) в Україні відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 08.11.2000 року № 1662 «Про затвердження переліку професійних захворювань», включена в VI розділу «Алергічні захворювання». Причиною розвитку захворювання в умовах виробництва є близько 300 алергенів виробничого середовища. В структурі професійної захворюваності бронхіальна астма складає близько 3 %.

Смертність від бронхіальної астми та астматичних станів у 2018 році порівняно з 2017 роком не змінилася та становила 0,3 на 100 тисяч населення. Рівень смертності в Україні складає 3 випадки на 100 тисяч населення.

Смертність від бронхіальної астми в Україні зменшується, що відповідає і світовим тенденціям (це пов'язано з поліпшенням організації і якості лікування в важких екстремальних ситуаціях.). Однак при високих цифрах поширеності і захворюваності на тлі відсутності даних про частку в загальній структурі астми її важких форм справжня причина смертності в зв'язку з бронхіальною астмою може бути замаскована ускладненнями астми з боку ендокринної, серцево-судинної систем, розладів дихання уві сні та інших, а також від супутніх захворювань, які загострилися при важкій бронхіальній астмі.

Висновки. Визначення астми лише за наявністю респіраторних симптомів може завищувати глобальну поширеність астми, це особливо стосується бідних ресурсами країн з неадекватним доступом до медичних закладів, можливостей функціональної діагностики та лікування.